

A decorative floral pattern in a light yellow color, featuring stylized flowers and swirling vines, set against a dark red background.

ELIZABETH MUSSER

*Aan de andere
kant van de bergen*

ROMAN

Aan de andere kant van de bergen

Andere romans van Elizabeth Musser:

Als ik mijn ogen sluit

Dichterbij dan je denkt

Twee werelden

Twee testamenten

Twee bestemmingen

Stille woorden

Sinds ik jou ken

Verborgen antwoorden

Wachten op Peter (novelle)

Het huis op de heuvel

Schuilplaats

ELIZABETH MUSSER
AAN DE ANDERE
KANT VAN DE
BERGEN

ROMAN

VERTAALD DOOR
MARIAN MUUSSE-DE PATER

KokBoekencentrum Uitgevers | Utrecht

Vertaling: Marian Muusse-de Pater
Ontwerp omslag: Wil Immink Design
Lay-out binnenwerk: ZetSpiegel, Best

Derde druk, 2018

ISBN 9789043530651
ISBN 9789029723480 (ebook)
NUR 302
www.kokboekencentrum.nl

© 2015 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

Alle rechten voorbehouden

*Voor Doris Ann Musser
en
in herinnering aan Harvey Austin Musser,
mijn geweldige schoonouders*

Bedankt voor het delen van de vele fantastische en mooie verhalen over het opvoeden van vijf kinderen in zendingsgebied. De prachtige getuigenis van jullie levens en de vreugdevolle, hechte liefde van de familie Musser hebben me enorm bemoedigd gedurende onze eigen jaren in het zendingsveld.

Ik voel me gezegend dat ik deel mag uitmaken van de nog altijd groeiende Musser-clan.

En voor de zendelingen die door de jaren heen hebben samengewerkt met International Teams in Europa. Jullie zijn sterk en dapper, en een aantal van jullie verhalen staan in dit boek. Bedankt dat jullie het doen van goede daden niet moe worden.

Proloog

Net buiten Wenen, Oostenrijk, december 1989

Het oude busje met zijn bladderende, rode verf stond achter wat we liefhebbend 'De Barak' noemden te wachten tot het zou worden volgeladen met smokkelwaar. Ik was achter Jeremy aan naar buiten gegaan en we liepen met hoge stapels gebonden boeken in onze armen naar de auto. Jeremy zette zijn stapel op de grond en deed het portier van 'Dusty', zoals de bijnaam van het busje luidde, open.

Hij klauterde achterin en begon de hoezen van de achterstoelen aan beide kanten van de auto omhoog te trekken. Ik stond te bibberen in de kou van de vroege decemberochtend. De hemel boven Wenen ontdeed zich van haar donkergrijze kleren en tooide zich met zachte pasteltinten, lila en roze en blauw. Ik dacht aan Amir, zoals hij in elkaar gedoken in dat onpersoonlijke kamertje van het vluchtelingencentrum in Traiskirchen had gezeten.

Jill, ik heb Hem gevonden en dat heb ik helemaal aan jou te danken.'

'Nee, Hij heeft het gedaan. Hij doet het altijd Zelf,' fluisterde ik nerveus.

'Ik ben bang. Ze sturen me weg. Ik ben Hem nog maar net op het spoor en nu sturen ze me alweer weg.'

'Hij is overal voor degenen die Hem zoeken,' fluisterde ik en het drong tot me door dat we elkaars handen vasthielden en dat de tranen over onze wangen rolden.

Amir knikte. 'Ik geloof je. Maar...'

‘Het is echt waar. Je moet vertrouwen hebben.’

‘Dat heb ik ook. Ik weet dat ik Hem daar ook zal vinden. Maar Jill, lieve Jill. Hoe moet ik jou weer vinden?’

‘... En er gaan geruchten dat het weer onrustig is in Roemenië. Jill! Je staat te dromen.’

Ik veegde een verdwaalde traan van mijn wang en keek naar Jeremy. ‘Sorry. Ik zat ergens anders met mijn gedachten. Hier is de rest van de boeken.’

Ik gaf ze aan Jeremy en las voor mezelf de Roemeense titels. Na vijf jaar begon ik de taal eindelijk onder de knie te krijgen. Jeremy pakte de boeken een voor een aan en stopte de kostbare lading in kleine vakken die onder de stoelzittingen verborgen zaten. Bijbelstudies, bijbels, biografieën. Dit waren onze ‘B-transporten’, zoals we ze noemden.

Toen de boeken eenmaal waren ingeladen, sloeg Jeremy met een klap het portier van de bus dicht. ‘Ben je er klaar voor?’

Ik haalde mijn schouders op en dacht weer aan Amir. Die stapte vandaag op de trein. Vluchteling. Weggestuurd om in een ander deel van Oostenrijk op asiel te wachten.

‘Het komt wel goed met hem, Jill,’ zei Jeremy, die raadde wat ik dacht. ‘Hij heeft het boek, hij kent de Vriend.’

Dit was ons leven. We spraken altijd in bedekte termen, werkten altijd onder een naam die de onze niet was, fluisterden altijd en gingen altijd tegen de wet in. Vijf jaar droeg ik nu het etiket ‘bijbelmokkelaar’. Tientallen reizen over de grens in een roestig busje. Sinds kort had ik ook nog een ander etiket: vriendin voor vluchtelingen, mensen die hun land uit waren gevlucht, voornamelijk Oost-Europese landen, om aan de onderdrukking te ontkomen en in West-Europa een nieuw bestaan op te bouwen. Bijbelmokkelaarster, vriendin van vluchtelingen, verliefde vrouw...

Ik klom op de passagiersstoel, deed het portier dicht en trok mijn jack strakker om me heen. Jeremy zette de wagen in de eerste versnelling en reed langzaam De Barak uit. Ik voelde de blikken van Kelly en Brenda en Lisa en Fred, onze collega’s. Ook zij hadden schuilnamen en een geheime identiteit. Ik voelde dat hun open ogen ons volgden terwijl we naar buiten reden, voelde hun stille gebeden.

Vader, bescherm hen; verblind de bewakers; laat hen veilig de grens over komen; leid hen zonder problemen naar de contactpersoon.

Ja, Heer, bad ook ik terwijl Jeremy naar de tweede versnelling doorschakelde en we de wegen ten zuiden van Wenen op reden in de richting van Roemenië terwijl voor ons de zon opkwam.

We zouden onze contactpersoon vlak bij het centrum van Timișoara in een steeg achter de kerk ontmoeten. De koplampen van de bus waren uit en het was pikdonker. We zaten nu een kwartier te wachten. De seconden tikten als een tijdbom in mijn hoofd en ik vroeg me zoals altijd af of er dit keer iemand met een pistool zou verschijnen die ons voor de rest van ons leven in een vochtige gevangenis zou gooien.

Hoe krijgen jullie het toch voor elkaar? hadden mijn vrienden thuis in Amerika me gevraagd. Ik antwoordde altijd met een spreuk die ik ooit op een wandtegel in een christelijke boekhandel had gezien: ‘Moed is angst die heeft gebeden.’ Ik bad intensief, maar voelde me vanavond niet moedig.

Twintig minuten verstreken, toen dertig. We zaten met dekens om ons heen te bibberen. De motor stond uit en onze adem vormde grijze wolkjes wanneer we iets zeiden. ‘Moeten we gaan? Hij is nog nooit zo laat geweest.’

Jeremy keek niet in mijn richting, maar tuurde door de voorruit. Toen vloekte hij binnensmonds, iets wat ik in de vijf jaar dat ik hem kende nooit eerder had horen doen. Ik keek met half dichtgeknepen ogen naar buiten en zag de reden. Twee mannen, gewapende mannen in uniform, kwamen op onze bus af lopen.

O, Heer, nu zijn we erbij.

‘Meekomen,’ zei de eerste in het Roemeens terwijl hij een politiepenning liet zien. ‘Onmiddellijk.’ Een norske, ijzige blik.

We klommen uit de bus. We hadden hier instructies voor gehad. Ik zou niets zeggen, niets. Zelfs als ze me martelden niet. Hoe dan ook, echte namen wisten we toch niet. Alleen maar een naam van een contactpersoon, een schuilnaam, net als die van ons.

‘Opschieten,’ beval de langste agent van de twee en hij duwde ons vooruit.

Ik begon te trillen.

De man pakte mijn arm vast en kwam naast me lopen. ‘Alles is in orde. Rustig maar. Loop maar achter ons aan.’ We liepen een smal achterafstraatje door en een kelderdeur binnen.

Plotseling stonden we in de kerk en de dominee stond voor ons, mager, geschrokken, maar glimlachend. ‘God zij dank dat jullie veilig zijn,’ fluisterde hij in het Engels.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg Jeremy terwijl hij van de agenten naar de dominee keek en daarna naar mij.

‘Daarbuiten. Een wonder. Een wonder!’ zei de dominee. ‘Maar het gaat levens kosten. Misschien het mijne, misschien dat van jullie. Een wonder.’

Hij fluisterde nu opgewonden. ‘Drie dagen geleden kwamen er ambtenaren langs. Die hebben mij ontslagen en ze zeiden dat ik zou worden verbannen naar een klein dorpje honderden kilometers hiervandaan. En toen ze me kwamen halen, de *Securitate* van Ceaușescu, gebeurde het. Het ging zo snel dat we geen contact met jullie konden opnemen. De gemeente ging om de kerk heen staan en weigerde de *Securitate* binnen te laten om me te arresteren en me te verbannen. De gemeentelieden zijn hier al drie dagen en de ambten zijn woedend!’ Zijn ogen straalden van enthousiasme, geen spoor van angst. ‘Ze hebben bedreigd te gaan schieten, maar dat gebeurt niet.’

‘Waarom niet?’

‘Ceaușescu zit in Iran. Zijn leger doet niets zonder dat hij opdracht geeft en ze kunnen hem niet bereiken.’

Ik stond uit het raam te kijken naar de mensenmenigte die om de kerk heen stond, de trouwe gemeente. Deze magere man op leeftijd was de dominee van een van de grootste kerken van Roemenië. ‘Er staan daarbuiten bijna drieduizend mensen,’ fluisterde hij met verwondering in zijn stem.

Ik bleef uit het raam kijken. Ergens in de menigte verscheen een lichtje. Een man had een kaars aangestoken en hij gaf het vlammetje nu door aan iemand anders, die er zijn eigen kaars mee aanstak. Een voor een en daarna steeds meer tegelijk, werden er honderden kaarsen aangestoken. Langzaam begon de menigte uiteen te gaan. ‘Ze

gaan naar het grote plein!’ zei de dominee opgetogen. ‘Kom! Sluit je bij de revolutie aan!’

De agenten waren nergens meer te bekennen. Dat was eerder gebeurd: mannen die uit het niets verschenen om ons te redden en daarna weer verdwenen. We noemden ze ‘engelen van de nacht’, en dat waren ze ook. Onze Oost-Europese broeders en zusters vertelden regelmatig verhalen over engelen die hen hadden beschermd.

Jeremy en ik liepen nu achter de dominee aan naar buiten en mijn mond viel open. Honderden, duizenden mensen, ieder met een aangestoken kaars, liepen langzaam, doelbewust door de straat en terwijl ze dat deden kwamen er honderden andere mensen hun flats in de zijstraten uit en sloten zich bij hen aan. Later zouden we horen dat ruim tienduizend burgers met kaarsen aan deze mars voor vrijheid hadden meegedaan.

Ik vond de sfeer in de zwijgende massa hartverwarmend en werd erdoor aangestoken alsof ik een van de kaarsen om me heen was. Revolutie! De dominee had het woord uitgesproken. Steeds opnieuw dat jaar, 1989, hadden we het op televisie gezien, er op de radio over gehoord. Sommige mensen van De Barak hadden aan de bevrijding van andere landen meegedaan. Ik niet. Maar nu stond ik midden op het bekendste plein van Timișoara in Roemenië en zag ik hoe iemand een baksteen door de ruit van een boekwinkel gooid. Onmiddellijk renden velen uit de menigte naar binnen en ze kwamen weer naar buiten met hun handen vol boeken, die ze hoog in de lucht hielden terwijl ze ‘Vrijheid!’ in het Roemeens riepen.

‘De werken van Lenin en Marx en Ceaușescu,’ fluisterde Jeremy en hij was nog niet uitgesproken of de boeken werden al samen met de brandende kaarsen midden op het plein neergesmeten en er ontstond een laaiend vuur. De dominee hief in een overwinningsgebaar zijn armen op en riep in zijn moedertaal: ‘Dit is de eerste keer dat wat Marx heeft geschreven ons volk licht brengt.’ Er klonk gejuich. De dominee liep de trap op van het prachtige, oude operagebouw dat dit deel van het plein domineerde. Vanaf het balkon ging hij de enorme mensenmassa, die ik later de ‘Gemeente van de Verandering’ zou noemen, voor in het Onzevader.

Onze Vader die in de hemelen zijt, Uw Naam worde geheiligd...

Terwijl we toekeken hoe er een einde kwam aan de verschrikkingen van het communisme en ik het gebed met een hart vol emotie meebad, fluisterde ik opnieuw: 'En voor Amir. Een veilige reis voor Amir, waar U hem ook heen voert, God. Amen.'

Het ontroerende verhaal van een vluchtelingengezin uit Iran – een ode aan de vrijheid

Als Bobbie Blake te horen krijgt dat ze ongeneeslijk ziek is, besluit ze met haar nichtje Tracie terug te gaan naar De Oase, een vluchtelingen­centrum in Oostenrijk waar ze jaren geleden heeft gewerkt.

Terug op de plek waar zo veel herinneringen liggen, worden Bobbie en Tracie ge­grepen door de nood van de vluchtelingen.

Wanneer het dochtertje van de Iraanse Hamid betrap­td wordt met een bijbel in haar bezit, heeft Hamid geen andere keuze dan te vluchten. Zijn zwangere vrouw duikt onder met hun dochtertje. Wat volgt voor Hamid is een barre tocht vol gevaren. Lukt het om veilig gebied te bereiken? En kan een netwerk van hulpverleners zijn gezin op tijd in veiligheid brengen?

‘Een spannend, realistisch verhaal dat boeit tot het eind.’

– *Eva magazine*

NUR 302

ISBN 978 90 435 3065 1

9 789043 530651

KokBoekencentrum

UITGEVERS | UTRECHT

www.KokBoekencentrum.nl